

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC[CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI[NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ[stinæ] Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti[ni]
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quomodo Consta[n]tius pater obiecta illi per probrum à Diocletiano
paupertate, postquam azarium compleuerant, pecunias rursus iis qui
attulerant, reddiderit. Cap. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII DE VITA

infinita, eaq; omnium ore ac sermone percelebrata, vno & altero præclare facta, quibus ea, quæ silentio prætereuntur, melius certiusque intelligantur, oratione nostra percurfis, ad institutam scriptionem sermonem deinceps transferemus.

Quomodo Constantius pater obiecta illi per probrum à Diocletiano paupertate, postquam azarium compleuerant, pecunias rursus iis qui attulerant, reddiderit.

CAP. X.

Vbi multus & creber sermo de isto imperatore passim fama peruagatus est, quod māsuetus erat, quod spectatus, quod ardenter vitæ sanctimoniam constabatur, quod propter incredibilem in eos, qui ipsius parebant imperio, clementiam & benignitatem, nullum thesaurum sibi omninò repositum, imperator, qui id temporis summum imperii gradum obtinuit, legatis ad illum missis, dissolutam eius in Rep. administranda negligentia grauiter increpare cœpit: paupertatem, tanq̃ probrum obicere: hocque ad rei confirmationem argumenti loco usurpare, quod nihil prorsus pecuniæ haberet in thesauris reconditum. Hic tum legatos, qui ab imperatore venerant, aliquandiu morâ facere precatus, ex omnibus gentibus suæ ditioni subiectis, eos qui maximis diuitiarum copiis circumfluebant, in vnum conuocauit, pecunia dixit sibi opus esse, & illud tempus opportunè oblatum, quo quemque propensum studium & benevolentiam erga dominum ac regem suum declarare par esset. Quo audito, hanc occasionem quæ diu ipsis in optatis fuisset, beneuolæ suæ in illum voluntatis perspicuè significandæ, statuentes, abiecta omni cunctatione maturo auro argento, & aliis opum facultatumque generibus æraria eius complere laborant, studio quodam & ardore ipsos inter se, quò alius alium in largiendo superaret, vehementer contendunt, hocq; præstiterunt valdè læto & hilari vultu. Qua re confecta, Constantius legatos ab imperatore summo missos, thesauri sui spectatores fieri voluit. Quos testes fore iussit eorum, quæ oculis vidissent, illisque retulit, quemadmodum thesau-

thesaurus ille, qui in præsentia in ipsius æraria collectus erat & conditus, iam pridem fuisset apud pecunię suę & diuitiarum dominos, tanquam custodes tutissimos conseruatus. Istos igitur rei gestę permagna cepit admiratio. Imperator autem benignissimus post eorum discessum pecunię illius dominos deuò accersit: illosq; cum obsequii ac singularis beneuolentię causa humanissimè tractauisset, suis receptis omnibus facultatibus, domum reuerti iubet. Atque ut ista vna res est à Constantio gesta, quę illustre sane humanitatis specimen dat, & clementię: Sic altera insigne pietatis erga deum testimonium continet.

De persecutionibus ab aliis factis, & quomodo pater eius Constantius, imposita sibi ei idololatrę persona, eos qui sacrificare animum induxerant, reiecerit, qui vero confiteri statuerant, in palatio retinuerit, & de eius grato erga Christum animo ac beneuolentiã. CAP. XI.

Cum magistrat⁹ in singulis prouinciis ex imperatorũ mandato, pios homines passim inhumanè & grauitè persequerentur, & sancti martyres, qui in ipsis imperatorum palatiis versabantur, primi omnium certamina pro pietate obirent: signemq; ferrum, vastos maris gurgites, omnia denique mortis genera summa cum animi alacritate & tolerantia subirent, vsque eò ut breuĩ imperatorum regię sanctis viris essent omnino orbata (quę res authores maleficii clementi Dei obtutu curationeq; prorsus priuauit: quippe qui dum homines pios insectarētur, etiam eorum preces insectati sunt, & abs se penitus auerterunt) soli Constantio sapiens quędam & solers animi occurrit cogitatio: & facinus facit, ut incredibile auditu, ita factu imprimis admirabile. Nam illis, qui in regia ipsi inseruiebant, libera data optione (quę etiam illis, qui aliquem dignitatis gradum in familia eius obtinebant, delata fuit) hanc tulit conditionem, ut vel dęmonibus immolando integram haberent potestatem, tum apud ipsum commorandi, tum consuetis honoribus perfruendi: vel si minus hoc exequerentur, aditu ad ipsum prohiberentur & à consuetudine